

С Т А Н О В И Щ Е

За получаване на образователната и научна степен “ДОКТОР” на **Боян Людмилов Вагалински** от професионалното направление 4.3 Биологически науки по научната специалност Зоология на безгръбначните животни на Биологически факултет на СУ “Св. Климент Охридски”, Катедра по Зоология и антропология

От **проф. д-р Мария Делова Шишиньова** – Катедра по Зоология и антропология на Биологически факултет на СУ “Св. Кл. Охридски”, определена със заповед на Ректора за член на Научното жури.

Представеният дисертационен труд на тема: **“РЕВИЗИЯ НА МНОГОНОЖКИТЕ ОТ ТРИБУС BRACHYIULINI (DIPLOPODA: JULIDA: JULIDAE)”**, разработен от докторант Боян Людмилов Вагалински е обсъден на разширен катедрен съвет на катедрата по Зоология и антропология (протокол от 14.01.2014 г.), на който единодушно е взето решение за разкриване на процедура за защита.

Дисертационният труд се характеризира с актуалност на проблематиката с голямо фундаментално значение. Това ясно личи от направения увод и проследената история на изследванията. От изложеното в тях личи необходимостта от извършването на подобен род изследвания и разработки, които дават възможност за изясняване на таксономичния състав и мястото на трибуса в рамките на семейството, както и филогенетичните отношения между таксоните, съставляващи трибуса. Във връзка с това данните, съдържащи се в дисертацията са навременни и значими.

Структурата на дисертацията е както следва: Увод – 3 стр.; История на изследванията – 8 стр.; Цел и задачи – 1 стр.; Материал и методи – 8 стр.; Резултати – 246 стр. с 163 фигури; Изводи – 1 стр.; Приноси – 2 стр.; Литература – 177 заглавия, от които 3 на кирилица и 174 на латиница. Представено е и Приложение от пет страници, съдържащо 3 таблици и 4 фигури. Въз основа на добрата теоретична и практическа подготовка, докторантът провежда своите изследвания на високо научно ниво, което дава възможност резултатите от изследваната група да се приемат със своята значимост в научноизследователската практика на многоножките.

Поставената цел за ревизиране на известното за трибуса по отношение на номенклатура, систематика и разпространение както и използването на оригинални таксономични и фаунистични данни, търсейки по-ясно установяване на родствените взаимоотношения вътре в трибус *Brachyiulini*, се решава чрез пет поставени задачи. Изследването на български материали и такива от колекциите на редица европейски музеи, контактите на докторанта с различни специалисти му дава възможност да се обучава и да се изгражда като специалист в групата. Използваната методика позволява придобиването на практически умения и

възможности за извършване на научен анализ на получените данни. По този начин е изпълнена образователната част на докторантурата.

В резултат на правилно подобрите методи на изследване получените резултати са правилно интерпретирани, добре илюстрирани с оригинална научна стойност. Трябва да се подчертае внимателното подхождане в някои интерпретации, в които се подчертава необходимостта за натрупване на още данни преди категоричното становище по тях. Резултатите във всяка една част – таксономична, филогенетична и биогеографска имат приносен характер и дават възможност за изясняване и решаване на важни въпроси в изследваната група. По-важни резултати в разработката са свързани със следното:

Представяне с диагнози на всички родове и подродове като по-голямата част са подробно характеризирани;

Даден е списък на видовия състав като за всеки вид е съставен подробен синонимен списък. Направена е диференциална диагноза на вида, обобщаващо разпространение, въз основа на което е изведен хоротипа на вида;

Въз основа на изследванията за първи път са описани 3 надвидови таксона и 5 вида нови за науката;

Установени са една родова и три видови синонимии, а за стабилизирано на номенклатурното положение на два вида са посочени два неотипа;

Установени са два нови вида за фауната на Турция и ново находище на български ендемит;

Стойностен характер представлява и съставянето на определителни ключове, от които два на ниво вид и един на ниво род. Установено е значението за систематиката и филогенията на трибуса на някои външни морфологични структури като вулвите и penisите;

Посочва се, че ендемизмът в групата е твърде висок – над 80%, а също така се изказва предположение, че в настоящия таксономичен състав трибусът представлява монофилетична група в рамките на приетия родов състав;

На базата на кладистичен и неокладистичен анализ се изследват филогенетичните връзки, като се отбелязва, че представената систематика на трибуса представлява напредък в сравнение с досегашната таксономична организация на изследваната група. За по-категоричното разбиране на филогенетичните отношения в трибуса и позицията му в рамките на сем. *Julidae* е необходимо извършването на екстензивни молекулярни изследвания;

Направената биогеографска характеристика на трибуса очертава няколко района с ключова роля за еволюцията на трибуса, като се подчертава, че обособяването и ранната еволюция на групата вероятно са се осъществили в Мала Азия. На базата на биогеографски закономерности са направени хипотези за произхода и еволюцията на групата.

Дисертационният труд е правилно структуриран и прецизно изпълнен, което показва изграждането на докторанта като специалист в изследваната област. Изводите напълно кореспондират с поставените цели и задачи. Научните приноси са оригинални, отговарят на получените резултати и са дело на докторанта.

Към докторанта бих поставила някои забележки и препоръки:

На страницата с благодарности докторантът изказва своята признателност към различни специалисти, но няма такава към катедрата по Зоология и

антропология, която всъщност му е оказвала и осигурявала необходимите условия за осъществяване на докторантурата;

Считам, че на много места е необходимо по-категорично собствено становище по някои макар и не дотом според дисертанта изяснени неща;

Считам, че в използваното като подзаглавие “Еволюционни сценарии” би могъл да замени думата “сценарии” с друга по-подходяща за изследването;

В част от изводите, за разлика от посочените приноси, не личи категоричното становище на докторанта, което се подсилва и от използваното в тях глаголно време.

Посочените забележки и препоръки не намаляват стойностния характер на дисертационния труд.

Във връзка с дисертацията е представен списък от четири публикации и две участия в научни конференции.

Авторефератът е изготвен съобразно правилата, напълно отговаря на този тип научни разработки и в достатъчен обем представя основните резултати и приноси на дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд е научна разработка, базирана на коректно използван експериментален материал, правилно анализиран и интерпретиран. Докторантът показва отлична теоретична подготовка в областта на изследваната група, усвоил е методологическия инструментариум, неговото обработване и анализ на получените резултати и е изграден млад научен специалист в изследваната област. На базата на прилежащата документация, значимите приноси в дисертационния труд и личните ми впечатления от докторанта давам **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** и препоръчвам на уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен “**ДОКТОР**” на **Боян Людмилов Вагалински**.

06.03.2014 год.

Подпис:
(Проф. М. Шишиньова)